

Lätweefchu Utwifes.

Nr. augustas Gewefchanas = Kummissiones sinu un nowehleschanu.

Nr. 4. Zettortdeenâ 26tâ Janwara 1828.

Labs padohms, wiffahm gohdigahm
faimneezehm pee firds leekams.

Tihri un glihti staigahnt ne ween jauki skattams
un azzim patihkams, bet arridsan wesselibas
labbad ne us kahdu wihsî attahjams peeelah-
jums irr. Tapehz arri wiffu to wajag labbi
kohpt un mekleht, kas glihtumu wairo. Pee ta
ne peederr, ar dahrgahm pirkahm drehbehm
ween staigahnt, bet ir tahdas, kas no rupjas,
paschu austas leetas taifitas, warr tihri un glihti
turretees. Gan redsam muhsu starpâ baltas
seewas un meitinas apfahrt staigajam, pee fur-
rahm gan warr nomanniht, ka tahs prohnt wahli
zillahnt, jo winnu krekli, auti un palagi tif balti
kâ sneegs, un tomehr sinnam, ka tahm seepes
ne bija pee masgaschanas! Ne warr leegtees,
ka ir bes seepehm, ar welleschanu ween, drehbes,
un wiffwairak nahtenas drehbes, balti warr
masgahnt, bet to arr ne warr leegtees, ka drehbes
ahtri plihst un isnihzinatas tohp zaur daudfahrt-
tigu welleschanu. Tapehz buhtu labbi, kad
katra faimneeze par to gahdatu, tif dauds seepes
mahjas turreht, ka meitahm pee ikweenas masga-
schanas pa gabbalinam warretu doht. Bet see-
pes pirkt, irr gruhta leeta, un bes seepehm pah-
r-tift, arridsan irr gruht. — Dohmajeet tadehl
us to, gohdigas faimneezes, paschas to skunsti
mahzitees, seepes wahriht, jo tas ne irr tif ne-
isidibbinajama skohla, ka to ne warretut eenem-
tees. Ja tif gribbeet dsirdeht, un labbu pa-
dohmu klausihnt, tad es jums schè rakstischi:

Ihsu pamahzifchanu us seepju-wahri-
fchanu.

Pee seepju-wahrischanas schihz leetas pah-
r-wiffahm wajadsigas, prohnt: 1) tauki, 2) labbi
pelni, 3) kalki, 4) fahls un 5) zeets kohku-

trauks. Kad schahs leetas sagahdatas, tad sah-
zeet drohschi to darbu, un Deews palihdsehs.

Pirms seepes gribbi wahriht, jataisa afs
fahrms no pelneem un kalkeem us scho wihsî:

Nemini trihs seekus (I puhru) faufu, sibjatu
pelnu, noberri tohs faufa, tihri noslauzita weeta,
ne isplaschi, bet ta ka masu kaudsiti. Tad taifi
par widdu dohbi, un eeberr schinni dohbè I seeku
prifchu kalku; nu ar 2 schippelehbm no abbahm
puffehm reisè labbi jamaifa un jaapwehrsch, ka-
mehr manna, ka jau wifs labbi fajaukt; tad,
ja tee pelni no tahs jaukschanas isklichduschi, fa-
metti tohs atkal kaudsiti, nemn' tad plattu
spanni ar remdenu uhdeni, fur warri eemehrzeht
masu slohtinu, un ar scho slajju slohtinu slazzini
to pelnu-kaudsiti, kamehr wifs-pahri apmirkusi
leekahs. Tad nemmi atkal schippeles rohkâ, un
jauzi no abbahm mallahm, kamehr kalki un pelni
zaur zaurim fajaukti, un nu mehginî, fauju pee-
grahbdams, woi ka pikka kohpâ furrahs, woi
isjuht. Ja wehl juht, tad slazzini wehl ar
uhdeni, un fajauzi atkal, kamehr zeeta pikka
rohkâ paleek, kad tu fauju sagahbi. Ja tas ta
irr, tad fashschippele gubbu beidsamu reisi, un lai
ta nu stahw. — Nemini tad stipru kohku traufu,
woi kubbulu, woi plattu tohweri, leez' tam ap-
pafsch-dibbenâ zaurumu eeurbt, ta, ka labbu
tappu warr eebahst, un leez' tad prahtigam wi-
rischkam to tappu ta aptiht un cetahfihnt, itt ka
us allus-darrifchanu; leez' arri to dibbeni ar
galbineem un falneem notahfihnt, ka pee allus-
darrifchanas wajadsigs, bet ne aismirfii, to kub-
bulu us blukkeem zelt, jeb us plattu filli, ta ka
labbi warrefi peenahkt, kad fahrms buhs ja-
smell. Kad nu wifs zeeti usfahfihnt, tad grabb'
tohs fajauktus pelnus traufa un berr' tohs kub-
bulâ, un kad jau tif dauds irr eeberts, ka tee
falni aplahnti, kas dibbenâ irr, tad wajag tohs

ar rohfahm peeplazzinaht, jeb ar fahjahm peemih. Ja nu ta prima fahrta labbi peeplazzinata, tad warr tohs zittus pelnus itt swabbadi usbehr. Pebbigi atkal salmi jaleef wirsu, un tad uhdens jausleij, bet ir tas ar prahtu un ar sinnu, prohti: to pirmu spanni leij' saltu (aufstu) uhdeni kà flazzidams itt palehni pahr wissu kubbulu, lai ne israun allu. Nu leij' wirsu 5 nehshus, ne itt werdoscha, bet labbi nokaiteta uhdena, bet ne gahsi aplam, bet itt eelehni un pahr wissu traufu. Kad tà irr darrichts, tad lai tas meerigi stahw lihds ohtram rihtam.

Pirms tu nu eiji pee paschas seepju wahrishanas, jamehgina, woi fahrms arri geldigs buhs us to darbu, un to warri tà sinnaht: pawelz' itt palehni tappu no fahrma-kubbula, un eetezzini pamasam fahdà masà trauzinà (woi pohdà, woi fippitè), tiffai stohpu wehrtes fahrnu, nemni tad prishu ohlu (pautu), un leezi to fahrma. Kad ta negrimst us dibbeni, bet wirsu peld, tad fahrms irr labs un derrigs us wahrishanu. Bet kad ohla (pauts) ne peld pa wirsu, tad aisfitt tappu no jauna, un leezi lihds trescham rihtam stahweht, un tad pamehgini wehl weenu reisi ar ohlu (pautu), jo bes schihs ustizzigas sihmes wiss taws darbs buhs par welti.

Nu redsedama, ka fahrms labs irr, atwelz' tappu, bet itt palehni un leezi 2 spannus peetezgeht, wairak nè, un tad aisfitt' tappu atkal zeeti, un usleij' wehl 2 spannus tibra karsta uhdena kubbulà. Paraugi nu, kamehr fahrms tew lehni eeteff, tawu katlu, un ustaisi to zeeti un stipri wahrishanai, ka ne warr nokrist. Leij' tad weenu spanni fahrnu eelschà, un ohtru noleezees itt turwu pee rohkas, ar fippiti woi stohpu widdà, us finelshanu. Tam katlam wajag tik leelam buht, ka 2 jeb 3 nehshi papilnam ee-eet, tà ka plaschi un drohschi warr wahritees; jo schis wahrrijums mehds ahtri kuhfah, tapehz winsch arween jafarga un jagaini, woi ar pawahrnizi, woi ar menti (schauru, masu schkippeliti), lai nè eet pahri.

Kad nu katls tà kà mahzihts uslikts, weens spannis fahrma eelects, ohtrs pee rohkas nolikts, tad nemni 5 mahrijnas fagrestu un fagruhstu tauku, un gaidi tik us to, ka fahrms fahf stipri

wahritees; tad eeberrì tohs katlà, un fehdi klah, allaschin maifidama.

Ja nu labbu brihdi stipri un weenadi wahritees, un bees paleef, tad irr laiks, wehl peeleet fahrnu. Nemm' tad to ohtru spanni affa fahrma, kas tew pee rohkas bij nolikts, un eeleij' to katlà, tomehr ne us reisi gahsdama, bet tik palehni un weenumehr maifidama. — Kamehr nu par jaunu fahfs wahritees (jo no fahrmas peeleschanas druzin apstahjabs), tad eij' pee kubbula, paraun weegli tappu, un peetezzini atkal spanni fahrnu, kas jau ne buhs wairs tik afs, kà tee pimi spanni, un noleezees to turwu pee rohkas, tapehz ka zaur fahrma peeleschamu katls jo ahtri eefahf kuhfah, un zaur to ween no pahreeschanas isglahbjams, kad pa lahstet fahrnu peeleeji, kamehr tas nostahj drazitees.

Kad nu atkal labbu stundi bes nostahchanas wahritees, un maifioht kà glohtains parahdabs, tad irr laiks prohmi taifih, woi seepes jau gattawas. Schi prohme tà irr taifama: nemm' mahla schkihwi (tellerki), woi masu blohdinu, eeberr' tik dauds fahla, kà ar taweem 5 pirksteem warri fagrabht, usleij' 2 — 3 karrotu wehrtes no wahroscham seepem, maifi to ar masu skaidinu, kamehr fahls iskuffis, un tad noleez' to wehsunà, lai pawissam atdseest. Sagahda pa tam brihscham siltu uhdeni, un nemm' woi willainu luppau, woi zimdu, woi sekki, apmehrze to labbi, un mehginì to masgah ar jaunahm seepem. Ja tahs gattawas, tad lehti atlehks no schkihwes, appalas kà rippite isnemfees, pahri lahstet fahrma appafschà atstahdamas. Ustraipe no tahm us tawu luppau, eetrinni labbi, un masga stipri, to arween ar uhdeni apslazzidama. Schè nu redsefi, woi tahs labbi putt, woi puttas irr pastahwigas, jeb woi ahtri isnihkft. Ja puttas aylam drihs juh, un tawa rohka leekahs kà ar taufeem apsmehreta, tad seepes wehl ne irr gattawas, un tahs wehl jawahra. Peeleij' tad wehl kahdu puss spanni fahrma, wisswairak tad, kad pee tahs prohmarippites appafschà ne manni ne kahdu fahrma lahstet; jo tapehz tohp fahls pee seepem peemests, lai fahrms atschirrah, un lai seepes paleef zeetas, schà winnas muhscham paliftu

mihkftas, un ne derretu glabbafchanai. Bet ja pee probmes-mafgafchanas atrobdi, fa wiffas fchahs peeminnetas fihmes rahdahs, prohti, fa 1) fahls atfchfirr fahrnu, fa 2) mafgajohr labbi putt, un taws mafgajums baltis un tihrs paleef, 3) fa puttas drihs ne fuhd, bet baltas fa sneegs ilgi uhdenu wirfũ turras, tad warri zerreht, fa faws darbs ne buhs par welti, un fa seepes gattawas. Katlu ar menti maifidams, luhko tif wehl us to, woi wahrijums fa glohtas steepjachs un leelas tulfrias mett, kad tu menti ahtri zilla, un woi ta wahrahs, fa awota-uhdens, ar muttuli; un ja tas wifs ta rahdahs, tad pateefi gattawas un beigt jasteidsjachs.

Alneffi nu 5 mahrzinas fahla, un eemetti tahs pa faujai seepju-katla, weenumehr maifidama. Lai nu wehl pamafam wahrahs, kamehr wifs fahls leekahs iskuffis, fo tu ir pee ta warri nomanniht, fa seepes ittin fchidras paleef. Pehdigi smell' ar menti, un turri to tif ilgi pahr katlu, kamehr wairs ne pill; tad zell menti itt fahwu, neff' to pee gaischas weetas, flattidamees, woi pee mentes ne welkachs tihra (flahra) fahrma-pillite, ta fa affarina; un ja ta irr, tad ne fo wairs gaidiht, tad seepes pawiffam gattawas un isfmetlamas. Wefle nu zeetu us-tizzigu traufu pehz eelesfchanas, bet flallo un apflappini to papreefch labbi ar aukftu uhdeni, leij' tad taru wahrijumu eefchã, un neffi to wehfumã. Tur lai paleef neaisfahrtas lihds ohtraí deenai, kamehr pagallam atdsiffufchas un zeetas. Memm' tad kahdu dehla-gallu, woi kahdas wezzas durwis, leezi tahs pee semmes, un gahs' tawas seepes wirfũ, fas itt weegli isfrittihs. Pa tam fahrms no wiffahm mallahm nofkrees, ja tu tiffai ar fahla mefchanu buhfi trahpijufi. Bet kad seepju-dibbens ittin faufis irr, tad irr gruht, to no traufa isdabbuht, un fas rahda, fa tahs wehl ne bijufchas ittin gattawas. Ne nobihstees par to, gohdiga fainneeze, dohmadama, fa wifs taws publejums par welti bijis. Tu warri tahs wehl pahrwahriht, un ne retti trahpahs, fa tabdas ohtru reifi wahritas seepes tohp dauds labbakas un jo aualigas. Eif tad wehl reifi pee fawa fahrma kubbula, atwelz' tappu un eetezzinajees wehl kahdu spanni fahrma,

leij' to kãitã, pafurr' uggumi, un kamehr eefahf wahritees, fagreef' to seepju-dibvenu mafos gab-balds, un mett' to pa gabbalam wahrofchã fahrnã. Kad wiffi gabbali iskuffufchi, tad leez' tahs wehl mafu brihtinu ar lehnu ugguntinu wahritees, peeberri wehl kahdas 3 reef-fchawas fahla, maifi weenumehr, kamehr tas bahs iskuffis, prohne no jauna ar menti, woi fahrma affaras pillehs, un ja ne pilletu, peemett' wehl kahdu reef-fcharwu fahla. Tad leij' tahs labbi apflappinatã traufã, kurrã tahm tif ilgi jastahw, kamehr tahs pagallam zeetas un atdsiffufchas. Tad darri ta, fa jau pirmiht tappe fazzihfs, apgahs' taru traufu us kahdu dehli jeb galdu, un kad zeeta rippe seepju iskriht, tad pahrgreesi to us trim woi fchetrahm dallahm, un leez' tahs us kahdu dehli woi plauktu fil-tumã, lai apkalft. Pehz kahdahm pahri ned-detahm deesgan faufas un zeetas. Tad warri tahs fagreest mafos gabbalinds, un wahzele glabbahf. —

Wehl japeemim: ja kahda fainneeze no fawahm 5 mahrzinahm taukur pilnu pohdu labbu zeetu seepju dabbujufi (jo tif dauds warr isdab-buht, kad wifs labbi isdohdahs), un kahdu reifi wairaf gribbetu wahriht, ne fa 5 mahrzinas tauku, warr buht 10 mahrzinas, tad winnai pee fahrma uftaififchanas janemm leelaka dalla pelnu un kalku, prohti ohtru tif dauds fa pee 5 mahrzinahm bij waijadfigs, prohti 3 feeku weetã 6 feeki pelnu, un weena feeka weetã 2 feeki kalku. Urween 3 dallas pelnu un zet-torta dalla kalku janemm, un pehz fcha leelaka maifijuna pelnu un kalku arridsan leelaka dalla uhdena jausleij. Ta ir beidsiht pee fahla mefchanas wehrã jaleef, fa, zif mahrzinas tauku pee wahrifchanas bijufchas, tif mahrzinas fahla japeemett.

Ir to wehl gribbir peeminneht, fa pee seepju-wahrifchanas ne tihri tauki ween janemm, bet fa ir wifs-fliftakus taukus pee ta warr bruh-feht, ja fainneeze proht tohs kraht un glabbahf, fo es arridsan labpraht juhs mahzifchu, ja fas pehz to jautahs.

Teefas fluddinafchanaß.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Gohdibas, ta Nativaldimeeka wiffas Kreewu Walfs u. t. j. pr., no Tuffumes apruka teefas scheid wiffem tohp sinnamß barrihtß, fa ta mantofchanaß gramata jeb testamente ta nomirruscha Ammesnuifchas meldera Johann Kristian Hellwig imã Wevraka deenã schi gadda scheid täps walkam plehsta un pasluddinata.

Tuffumẽ Stã Janwara 1828. I
(L. S. W.) Brincken, teefas peeschdetais.
(Nr. 14.) Siktehrs George Paul.

Us pawehleschanu tahs Kursemmes Kambara waldischanaß tohp no Dobbeles pagasta teefas wiffi tee, fas tahs pee Krohna Naudifschu muifchas peverrigas Masa=Vulleraggu mahjas us renti nemt gribb, zaur scho fluddinafchanau aizinati, tai ima, iota un 17ta Wevrara schinni gaddã pee schihs pagasta teefas peetiftees.

Dohbeles pagasta teefa 14tã Janwara 1828. 3
E. Blumenfeld, teefas wezzakais.
(Nr. 37.) E. W. Ewers, teefas srihweris.

No Kalnazeema pagasta teefas scheid tohp sinnamß barrihtß, fa teem, kam kahdas taisnas prassifchanaß pee tahs nomirruschabß Kalnazeema saimmeezes Dimsu Trihnes buhtu, lihds 25tu Wevrara schi gadda pee

schihß pagasta teefas buhs peetiftees, un fa pehz schi nolikta termina neweens ar sawahm prassifchanaß ne taps-wairs pecnemts un dsirdehtß.

Kalnazeema pagasta teefa 2trã Janwara 1828.
Uhdru Mikfels, pagasta preeschneekß.
Nott, pagasta teefas srihweris.

Zittas fluddinafchanaß.

Efengrahwes muifschã eelsch Schlpils kirspheles ap Jahneem 1828 tschettri krohgi, fas us leelzetkeem gull, us renti isdohdani; arridjan mohderechanu turpatt warr dabbuht. Par tahm norunnafchanaßm pee muifschas waldischanaß japeeteizahß. 3

Us to leelzetku no Tuffumes us Jelgawu stary Schnohres un Kerpeßkrohgu irr tanni 2Stã Dezembera pehrnaja gadda, weena skaidra, ar skunsti gaischi eefmehketa, druzin lehsena, ar subrabu apkalta putta pihpe, ar lunkainu zibbuki, no sirgu farreem pihstu un ar bruhnsifschu schnohri nohst tappuffi. Tas gohdawihrs, fas scho pihpi atraddis, tohp luhgts, to paschu pee Samuel Todleben Jelgawã jeb Nurmufes muifschã nodohst un divi subraba rubelus pretti nemt. 2

Kam irr prischa farkanu ahbolinu sehkla isdohdama, fas lai peeteizahß pee kohpmanna Schirnera Jelgawã, fattolu basinzai pretti.

Naudas, labbibas un prezzu tirus us plazzi. Rihgẽ tanni 23schã Janwara 1828.

	Subraba nauda.			Subraba nauda.	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
3 rubli 74¼ Kap. papihru naudas gelbeja	I	—	I pohds kannedu	tappe malfahß ar	— 70
5 — papihru naudas	I	33	I — linnu labbakas surtes	— —	I —
I jannß dahlberis	I	33½	I — fliktakas surtes	— —	— 75
I puhß rudsu tappe malfahß ar	I	—	I — tabaka	— —	— 70
I — kweeschu	I	20	I — dselseß	— —	— 70
I — meeschu	—	70	I — sweefa	— —	I 75
I — meeschu = putrainu	I	—	I muzzã silku, preeschu muzzã	— —	6 —
I — ausu	—	50	I — — wihschnu muzzã	— —	6 25
I — kweeschu = miltu	2	—	I — farkanas fahls	— —	5 —
I — bihdeletu rudsu = miltu	I	30	I — rupjas leddainas fahls	— —	4 50
I — rupju rudsu = miltu	—	95	I — rupjas baltas fahls	— —	4 25
I — sirnu	—	80	I — smalkas fahls	— —	4 —
I — linnu = sehklas	I	50	50 graschi irr warra jeb papihres rublis un		
I — kannedu = sehklas	—	90	warra nauda stahw ar papihres naudu weenã		
I — kimmenu	I	—	malfã.		

Ist zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostseeprovinzen: J. D. Braunschweig, Censor.